

LEDARE:

EMU-medlemskapet måste vänta till efter 1999

Sverige bör inte sträva efter att bli medlem i EMU redan 1999. Inte minst förespråkarna av en europeisk valutaunion har starka skäl att förorda att Sverige väntar med att ta ställning.

Det finns många argument för en gemensam europeisk valuta. Handel inom valutaunionen blir billigare genom att växelkursosäkerhet och kostnader för växling minskar. En stark europeisk centralbank kan minska riskerna för hög inflation. Om finanspolitiken samordnas genom en stabilitetspakt, som innebär att deltagarländerna successivt tvingas minska sina statsskulder, kommer räntorna att sjunka.

Alla dessa argument är väl kända. De leder dock inte till slutsatsen att Sverige bör bli medlem i valutaunionen redan från starten 1999.

För det första är Sverige inte politiskt moget för projektet. Både inom det borgerliga och det socialistiska blocket finns ett starkt

motstånd. En folkomröstning inom de närmsta åren kommer med stor sannolikhet att sluta med ett nederlag för ja-sidan. Ett nej i en EMU-omröstning kan få politiska konsekvenser som sträcker sig långt utanför EMU-frågan och riskerar att binda Sverige för lång framtid.

Vanskelig profilfråga

Enligt vår uppfattning bör EMU-frågan inte avgöras genom en folkomröstning. Liksom kärnkraftsfrågan är den alldeles för tekniskt komplicerad.

Tanken att moderaterna skall tvingas ha EMU som sin stora profilfråga under de närmsta åren känns nedslående. Risken finns att det folkliga motståndet mot EMU kommer att smitta av sig på andra frågor, och att opinionsbildningen för att sänka skatterna och reformera välfärdssystemen kommer att bli lidande. Det krävdes stora styrkeinsatser från borgerligheten och näringslivet för att klara hem EU-

omröstningen. En folkomröstning om EMU kommer att kräva minst lika stora styrkeinsatser – och ändå, troligen, sluta med att nej-sidan vinner.

Ett vanligt argument för ett svenskt EMU-medlemskap är att Sverige av ekonomiska skäl inte kan stå utanför. Om så är fallet är det ännu vanskeligare att riskera att dörren helt slås igen.

Högt ställda krav

För det andra ligger det inte i Sveriges intresse att det bildas en europeisk valutaunion som inte fungerar. Valuta- och penningpolitik är inte områden som lämpar sig för experiment. Europa bör därför minimera osäkerheten vid övergången till en gemensam valuta. Detta sker genom att kraven på deltagarna ställs högt.

För Sveriges del kommer EMUs krav på hur stort det finansiella sparandet lägst får vara troligen att uppfyllas till 1997. Detsamma kan

tyvärr inte sägas om kravet för hur hög skuldsättningen maximalt får vara.

Olämpliga för EMU

Möjligheterna att bedriva en trovärdig antiinflationpolitik beror på hur väl ekonomin som helhet fungerar. Sveriges är ett av de medlemsländer i EU som har störst strukturproblem. Utan omfattande avregleringar, lägre offentliga utgifter och sänkt skattetryck, är vi inte lämpliga för ett EMU-medlemskap.

För att uttrycka det rakt - vi svenskar bör för närvarande inte gå med i en valutaunion som vill ha oss som medlemmar.

Vissa anhängare av ett svenskt EMU-medlemskap hävdar att ett sådant kan hjälpa till att framtvinga nödvändiga strukturförändringar. Det samma bör i så fall även gälla för länder som Italien, Spanien och Grekland.

Problemet är att EMU med dessa länder som medlemmar kommer att sakna den stabila grund som är nödvändig för att projektet skall kunna fungera. Till detta kommer att erfarenheterna av att försöka framtvinga strukturförändringar genom en sträng valutaregim inte ger hopp om framgång. Endast de länder som redan tidigare tagit itu med sina strukturproblem har klarat av att avhålla sig från devalveringar.

Innan det råder bred enighet om behovet av reformera våra välfärdssystem är Sverige inte moget att ingå i ett stramt ekonomisk-politiskt samarbete. Det krävs sannolikt minst ett halvt decennium av förnyelsepolitik för att vi skall nå dithän att ett EMU-medlemskap över huvud taget kan övervägas.

Uppfattningen att vi skall vänta med att ta ställning till EMU brukar kritiserats för att den är bekväm. Finansminister Erik Åsbrink be-

skylldes på Dagens Nyheters ledarsida den 29 augusti för att skjuta frågan om Sverige skall sluta dricka eller inte på framtiden. Det är möjligt att det för Åsbrinks del förhåller sig så. Vi vill däremot varna för motsatsen. Om Åsbrink och hans regeringskollegor ger sken av att Sverige kan komma med i ett välfungerande valutasamarbete snabbt, som kommer att lösa deras dryckesproblem, kan de fortsätta suppa mer ostört på kort sikt. Vaksamheten från omgivningen kommer att avta, efter som alla vet att de har förbundit sig att sluta.

Tid att vänta

Vi har tid att vänta och se hur EMU-projektet utvecklar sig. Det kommer att vara möjligt för länder som inte är med i EMU i starten att senare ansluta sig. Däremot har vi inte tid att vänta med förnyelsen av Sverige.